

EUROPEES PARLEMENT

2014 - 2019

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

2013/0407(COD)

21.1.2015

*****I**

ONTWERPVERSLAG

over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij het proces aanwezig te zijn (COM(2013)0821 – C7-0427/2013 – 2013/0407(COD))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Nathalie Griesbeck

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
- *** Goedkeuringsprocedure
- ***I Gewone wetgevingsprocedure (eerste lezing)
- ***II Gewone wetgevingsprocedure (tweede lezing)
- ***III Gewone wetgevingsprocedure (derde lezing)

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de in de ontwerp tekst voorgestelde rechtsgrond.)

Amendementen op een ontwerphandeling

Amendementen van het Parlement in twee kolommen

Geschrapte tekstdelen worden in de linkerkolom in *vet cursief* aangegeven. Vervangen tekstdelen worden in beide kolommen in *vet cursief* aangegeven. Nieuwe tekst wordt in de rechterkolom in *vet cursief* aangegeven.

In de eerste en tweede regel van de kop tekst boven elk amendement wordt verwezen naar het tekstdeel in kwestie van de ontwerphandeling. Indien een amendement betrekking heeft op een bestaande handeling, waarop in de ontwerphandeling wijzigingen worden voorgesteld, bevat de kop tekst bovendien een derde en vierde regel, die verwijzen naar de bestaande handeling respectievelijk naar de bepaling in kwestie.

Amendementen van het Parlement in de vorm van een geconsolideerde tekst

Nieuwe tekstdelen worden in *vet cursief* aangegeven. Geschrapte tekstdelen worden aangegeven met het symbool **■** of worden doorgestreept. Waar tekstdelen vervangen worden, wordt de nieuwe tekst in *vet cursief* aangegeven, terwijl de vervangen tekst wordt geschrapt of doorgestreept. Bij wijze van uitzondering worden zuiver technische wijzigingen die de diensten aanbrengen met het oog op de opstelling van de definitieve tekst, niet gemarkeerd.

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	35

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij het proces aanwezig te zijn
(COM(2013)0821 – C8-0427/2013 – 2013/0407(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2013)0821),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 82, lid 2, sub b) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C8-0427/2013),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien artikel 59 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A8-0000/2015),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in haar voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

Amendement 1

Voorstel voor een richtlijn
Overweging -1 (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(-1) Volgens artikel 11, lid 1, van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties van 1948 heeft een ieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, er recht op voor onschuldig gehouden te worden, totdat zijn schuld volgens de wet bewezen

wordt in een openbare rechtszitting, waarbij hem alle waarborgen, nodig voor zijn verdediging, zijn toegekend. Artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest), artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (het EVRM) en artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (het IVBPR) waarborgen het recht op een eerlijk proces. Artikel 48, lid 1, van het Handvest waarborgt het vermoeden van onschuld als recht.

Or. fr

Motivering

Er mag wel aan worden herinnerd dat de richtlijn evenzeer berust op het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en op het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens.

Amendement 2

Voorstel voor een richtlijn Overweging 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

(1) Deze richtlijn heeft als doel het recht op een eerlijk proces in strafzaken te verbeteren door minimumvoorschriften vast te stellen over bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en het recht om bij het proces aanwezig te zijn.

Amendement

(1) Deze richtlijn heeft als doel het recht op een eerlijk proces in strafzaken te verbeteren door minimumvoorschriften vast te stellen over bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en het recht om bij het proces aanwezig te zijn, ***en te waarborgen dat verdachten en aangeklaagden in de gehele Unie een gemeenschappelijk en voldoende hoog niveau van bescherming met de bijbehorende procedurele waarborgen genieten.***

Or. fr

Amendement 3

Voorstel voor een richtlijn Overweging 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

(2) Door minimumvoorschriften vast te stellen inzake de bescherming van de procedurele rechten van verdachten of beklaagden zou deze richtlijn het vertrouwen van de lidstaten in de strafrechtssystemen van andere lidstaten moeten versterken en kan zij (op die manier) de wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen helpen vergemakkelijken. ***Dergelijke gemeenschappelijke minimumvoorschriften moeten ook belemmeringen voor het vrije verkeer van burgers wegnemen op het gehele grondgebied van de lidstaten.***

Amendement

(2) Door minimumvoorschriften vast te stellen inzake de bescherming van de procedurele rechten van verdachten of beklaagden zou deze richtlijn het vertrouwen van de lidstaten in de strafrechtssystemen van andere lidstaten moeten versterken en kan zij (op die manier) de wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen helpen vergemakkelijken.

Or. fr

Motivering

Ofschoon de richtlijn wellicht een indirecte uitwerking heeft op het vrije verkeer van burgers is geen onderdeel van het voorstel specifiek op dat doel gericht.

Amendement 4

Voorstel voor een richtlijn Overweging 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

(6) Deze richtlijn dient ***uitsluitend*** van toepassing te zijn op strafprocedures. ***Administratieve procedures die leiden tot sancties, zoals procedures inzake mededinging, handel, fiscaliteit en financiële diensten, en andere onderzoeken van administratieve***

Amendement

(6) Deze richtlijn dient van toepassing te zijn op strafprocedures.

instanties met betrekking tot deze procedures, en civiele procedures, vallen niet onder deze richtlijn.

Or. fr

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements ajoutant des considérants 6bis et 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc..

Amendement 5

Voorstel voor een richtlijn Overweging 6 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(6 bis) In het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Europese Hof voor de mensenrechten zijn de waarborgen voor een eerlijk proces van toepassing zodra het geschil valt binnen de «strafrechtelijke sfeer» zoals door het Hof gedefinieerd. Of een procedure al dan niet van strafrechtelijke aard is kan dus niet altijd worden uitgemaakt aan de hand van alleen de kwalificatie van die procedure in het nationale recht. Teneinde de doelstellingen van de verdragen en van deze richtlijn te verwezenlijken en de grondrechten zoals onder meer verankerd in het Handvest van de grondrechten en het EVRM ten volle te eerbiedigen is het derhalve zaak bij de toepassing van de richtlijn niet alleen oog te hebben voor de formele betiteling van een procedure

volgens het nationale recht, maar ook voor de aard zelf van het delict of de overtreding en de zwaarte van de sanctie die de betrokkene mogelijk tegemoet ziet.

Or. fr

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements ajoutant des considérants 6bis et 6ter.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc..

Amendement 6

Voorstel voor een richtlijn Overweging 6 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(6 ter) De door deze richtlijn geboden waarborgen moeten dus gelden voor alle procedures die beperkende maatregelen met zich kunnen brengen, met name vrijheidsbenemende maatregelen van repressieve strekking, afgezien van zulke die door hun aard, duur of uitvoeringswijze geen belangrijk nadeel toebrengen, alsmede voor die procedures die kunnen resulteren in een vermelding in het strafregister. In al dit soort gevallen mag de toepassing van de richtlijn niet belemmerd worden door het feit dat de procedure ingeleid is wegens een handeling die volgens het nationale recht geen strafbaar feit is, dat de procedure niet voor een strafrechter komt, of dat er geen sanctie kan volgen die volgens het nationale recht formeel onder het

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements modifiant le considérant 6 et ajoutant un considérant 6bis.

Il se fonde sur la jurisprudence Engel (CEDH Affaire Engel et autres c. Pays-Bas du 8 juin 1976), suivie en permanence tant par la CEDH et la CJUE, qui définit la "matière pénale" au sens de l'article 6 de la Convention européenne. Ressortissent à la "matière pénale" les privations de liberté susceptibles d'être infligées à titre répressif. La matière pénale ne se limite donc pas au droit pénal et à la procédure pénale formels, mais à un domaine plus large, et peut notamment englober ce qui ressortit, dans le droit interne des États parties, à la procédure disciplinaire ou aux procédures se déroulant devant des autorités administratives, etc..

Amendement 7

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 8 bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(8 bis) Deze richtlijn moet ook van toepassing zijn op rechtspersonen die ervan worden verdacht een strafbaar feit te hebben begaan of deswege worden vervolgd.

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux considérants 9, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Amendment 8

Voorstel voor een richtlijn Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) Deze richtlijn erkent dat bij bepaalde aspecten van het recht om voor onschuldig te worden gehouden, een onderscheid moet worden gemaakt tussen natuurlijke en rechtspersonen wat betreft hun behoeften en hun vereiste niveau van bescherming.

Die bescherming ten aanzien van natuurlijke personen wordt bevestigd in overvloedige jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft echter erkend dat de rechten die voortvloeien uit het vermoeden van onschuld, niet in dezelfde mate toekomen aan rechtspersonen als aan natuurlijke personen.

Amendement

(9) Deze richtlijn erkent dat bij bepaalde aspecten van het recht om voor onschuldig te worden gehouden, een onderscheid moet worden gemaakt tussen natuurlijke en rechtspersonen wat betreft hun behoeften en hun vereiste niveau van bescherming.

Or. fr

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 10 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Amendement 9

Voorstel voor een richtlijn Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(10) In de huidige stand van de ontwikkeling van de nationale wetgeving en van de jurisprudentie op nationaal niveau en op het niveau van het Hof van Justitie is het voorbarig om op EU-niveau wetgevend op te treden op het gebied van het recht van rechtspersonen om voor onschuldig te worden gehouden.

Schrappen

Or. fr

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 11.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Amendement 10

Voorstel voor een richtlijn Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11) De bescherming van het recht van rechtspersonen om voor onschuldig te worden gehouden, dient te worden gegarandeerd door de bestaande wettelijke waarborgen en jurisprudentie, waarvan de evolutie in de toekomst moet bepalen of het nodig is om EU-

Schrappen

maatregelen te overwegen.

Or. fr

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8bis nouveau, 9 et 10.

Les personnes morales, comme les personnes physiques, doivent être prises en compte dans le champ d'application de la Directive. Les poursuites pénales menées à l'encontre des personnes morales doivent être traitées avec la même intégrité que pour les personnes physiques. En outre, le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

Amendement 11

Voorstel voor een richtlijn Overweging 11 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11 bis) Deze richtlijn behoort ook te gelden voor procedures die worden ingesteld door het Europees openbaar ministerie, bedoeld in artikel 86, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Or. fr

Amendement 12

Voorstel voor een richtlijn Overweging 11 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(11 ter) Wanneer een ander dan de verdachte of beklaagde, bijvoorbeeld een getuige, zelf wordt verdacht of

aangeklaagd, moeten diens rechten uit hoofde van het onschuldvermoeden en het beginsel van niet-medewerking aan eigen veroordeling worden beschermd, evenals diens zwijgrecht, zoals het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in zijn rechtspraak heeft bevestigd. Daarom verwijst deze richtlijn uitdrukkelijk naar de concrete situatie waarin iemand bij verhoor door de politie of een andere rechtshandhavingsautoriteit in het kader van een strafprocedure, zelf verdachte of beklaagde wordt. Indien bij een dergelijk verhoor een ander dan de verdachte of beklaagde, zelf ook wordt verdacht of aangeklaagd, moet het verhoor onmiddellijk worden afgebroken. De mogelijkheid moet evenwel bestaan om het verhoor te hervatten wanneer de betrokkene is meegedeeld dat hij zelf verdachte of beklaagde is en hij de in deze richtlijn omschreven rechten, zoals het recht op een advocaat, ten volle kan uitoefenen.

Or. fr

Motivering

De richtlijn moet niet alleen toepassing vinden ten aanzien van personen die officieel zijn verdacht of in staat van beschuldiging gesteld, maar ook van personen die als getuige worden opgeroepen of ondervraagd, en die tijdens de ondervraging tot verdachte worden of kunnen worden. Dit amendement is in overeenstemming met de rechtspraak van het EHRM: arrest Brusco/ Frankrijk, dd 14 oktober 2010.

Amendement 13

Voorstel voor een richtlijn Overweging 13 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(13 bis) Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder „openbare verklaring” verstaan: elke officiële, niet-officiële dan wel informele verklaring die

informatie geeft over een lopende strafprocedure en die inhoudelijk verband houdt met een strafbaar feit.

Or. fr

Motivering

Artikel 4 dat de verdacht of aangeklaagde moet beschermen tegen premature schuldigverklaring is een van de fundamentele bepalingen van de richtlijn. De inhoud ervan moet evenwel nauwkeurig worden geformuleerd en er zijn duidelijke richtsnoeren nodig voor de toepassing ervan, bv voor de betekenis van "openbare verklaring".

Amendement 14

Voorstel voor een richtlijn Overweging 13 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(13 ter) Voor de toepassing van deze richtlijn moet het begrip "overheidsinstanties" ruim worden opgevat, zodat daaronder niet alleen wordt verstaan de justitiële of politieke instanties die bij de strafprocedure zijn betrokken of eventuele andere justitiële, politieke of ordehandhavende instanties, maar ook iedere andere overheidsinstantie, overheidsvertegenwoordiger of overheidsfunctionaris of met overheidsgezag beklede persoon.

Or. fr

Motivering

Artikel 4 dat de verdacht of aangeklaagde moet beschermen tegen premature schuldigverklaring is een van de fundamentele bepalingen van de richtlijn. De inhoud ervan moet evenwel nauwkeurig worden geformuleerd en er zijn duidelijke richtsnoeren nodig voor de toepassing ervan, bv voor de betekenis van "overheidsinstanties".

Ook moet de duidelijke rechtspraak van het EHRM hier worden overgenomen (arrest Allenet de Ribemont/ Frankrijk, dd. 10 februari 1995 ; arrest Daktaras/Litouwen dd 10 oktober 2010, arrest Butkevicius/ Litouwen dd 26 maart 2002).

Amendement 15

Voorstel voor een richtlijn Overweging 13 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(13 quater) Aan het in deze richtlijn vervatte verbod van publieke verklaringen vóór een definitieve veroordeling moet onder alle omstandigheden de hand worden gehouden, ook in interviews en mededelingen in of tegenover de pers, onder voorbehoud van de persvrijheid. De lidstaten moeten daarom maatregelen nemen waarbij de overheidsautoriteiten wordt verboden aan de media met betrekking tot lopende strafprocedures mededelingen of onthullingen te doen die tegen het onschuldvermoeden ingaan. In dezelfde geest moeten de lidstaten eveneens worden aangemoedigd in samenwerking met de media gedragsregels vast te leggen.

Or. fr

Motivering

Hangt samen met het amendement op artikel 4, lid 2 bis (nieuw).

Op het onschuldvermoeden wordt geregeld door media en pers inbreuk gemaakt. Het is zaak dat de lidstaten adequate wetgeving uitvaardigen om dit te voorkomen en te vermijden dat overheidsinstanties al dan niet vertrouwelijke informatie of documenten met betrekking tot strafprocedures aan de media onthullen.

Amendement 16

Voorstel voor een richtlijn Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(15) In sommige gevallen mag echter het verschuiven van de bewijslast naar de

Schrappen

verdediging niet onverenigbaar zijn met het vermoeden van onschuld, mits bepaalde waarborgen bestaan: voor vermoedens in rechte of in feite zouden redelijke beperkingen moeten gelden, die rekening houden met het belang dat op het spel staat, en die vermoedens moeten weerlegbaar zijn, bijvoorbeeld met nieuw bewijs inzake verzachtende omstandigheden of in geval van overmacht.

Or. fr

Motivering

Omkering van de bewijslast in strafzaken is onaanvaardbaar. Het beginsel dat de bewijslast bij de aanklager ligt moet zonder meer gehandhaafd blijven.

Amendement 17

Voorstel voor een richtlijn Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

(16) Het recht om niet tegen zichzelf te getuigen en niet mee te werken is een **belangrijk** aspect van het vermoeden van onschuld. **Wanneer** verdachten of beklaagden **gevraagd wordt** een verklaring af te leggen of vragen te beantwoorden, **mogen zij niet worden gedwongen** bewijs of documenten over te leggen of inlichtingen te verstrekken die ertoe kunnen leiden dat zij tegen zichzelf getuigen.

Amendement

(16) Het recht om niet tegen zichzelf te getuigen en niet mee te werken is **evenals het zwijgrecht** een **fundamenteel** aspect van het vermoeden van onschuld. **Die rechten verhinderen dat de bevoegde instanties, wanneer zij verdachten of beklaagden vragen** een verklaring af te leggen of vragen te beantwoorden, **hen op enigerlei wijze dwingen om** bewijs of documenten over te leggen of inlichtingen te verstrekken die ertoe kunnen leiden dat zij tegen zichzelf getuigen.

Or. fr

Motivering

Il est nécessaire d'insister davantage sur l'interdiction de contraindre ou forcer les personnes accusées ou poursuivies. Il faut qu'apparaisse clairement dans la Directive que toute

utilisation de violence physique ou psychologique ou de menace contre une personne soupçonnée ou accusée est interdite, en ce qu'elle violerait le droit à la dignité humaine et à un procès équitable. Cet amendement se fonde sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Masri c. Macédoine, 2012, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012).

Il est également nécessaire de préciser clairement que le droit de garder le silence ne se borne pas aux affaires dans lesquelles l'accusé a été soumis à une pression ou bien dans lesquelles on a carrément passé outre sa volonté ; ce droit se trouve également compromis lorsque, le suspect ayant choisi de garder le silence pendant l'interrogatoire, les autorités usent d'un subterfuge pour lui soutirer des aveux ou d'autres déclarations l'incriminant qu'elles n'ont pu obtenir au cours de l'interrogatoire, selon la jurisprudence de la Cour Allan c. UK du 5 novembre 2002.

Amendement 18

Voorstel voor een richtlijn

Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(17) Elke dwang die op verdachten of beklaagden wordt uitgeoefend om hen informatie te doen verstrekken, moet beperkt blijven. Om te bepalen of die dwang deze rechten niet heeft geschonden, moet in het licht van de omstandigheden van de zaak rekening gehouden worden met de aard en de mate van dwang om het bewijs te verkrijgen, het gewicht van het algemeen belang in het onderzoek naar en de bestrafing van het betrokken strafbare feit, het bestaan van relevante waarborgen in de procedure en het gebruik waarvoor het op die manier verkregen bewijs is bestemd. De mate van dwang die op verdachten of beklaagden wordt uitgeoefend om hen te dwingen bepaalde informatie te verstrekken in verband met de tenlasteleggingen tegen hen, mag nooit de essentie aantasten van hun recht om niet tegen zichzelf te getuigen en om te zwijgen, zelfs niet om redenen van veiligheid en openbare orde.

Schrappen

Or. fr

Motivering

In een richtlijn te regelen dat de instanties dwang kunnen aanwenden om informatie uit een verdachte of beklaagde te krijgen is eenvoudigweg onacceptabel. De richtlijn moet duidelijk doen uitkomen dat elke vorm van fysiek of psychologisch geweld of dreiging met geweld tegen een verdachte of beklaagde verboden is, want inbreuk maakt op de menselijke waardigheid en op het recht van een eerlijk proces.

Amendement 19

Voorstel voor een richtlijn Overweging 19 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(19 bis) De uitoefening van het zwijgrecht kan in geen geval gelden als bevestiging van de feiten. De uitoefening van het recht om te zwijgen mag in geen enkel stadium van de procedure tegen een verdachte of beklaagde worden gebruikt. Bovendien mogen er geen sancties worden opgelegd aan een verdachte of beklaagde die weigert mee te werken aan het onderzoek of zichzelf te belasten, of die gebruik maakt van zijn zwijgrecht.

Or. fr

Motivering

Het is zaak nader te preciseren wat het zwijgrecht in de praktijk inhoudt, en te stipuleren dat gebruikmaking van dit recht niet als bevestiging van de feiten mag gelden.

Amendement 20

Voorstel voor een richtlijn Overweging 20 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(20 bis) Ieder onderdeel van het bewijs dat is verkregen door inbreuk op het in deze richtlijn verankerde recht zich van zelfbelastende verklaringen respectievelijk medewerking te onthouden, of door

inbreuk op het zwijgrecht, wordt niet-toelaatbaar verklaard . Ieder onderdeel van het bewijs dat is verkregen door inbreuk op artikel 3 EVRM, dat foltering verbiedt, is niet-toelaatbaar. Wanneer in het kader van een strafprocedure gebruik wordt gemaakt van verklaringen of bewijselementen die zijn verkregen door inbreuk op deze rechten, verliest de procedure in haar geheel automatisch de hoedanigheid van eerlijk proces. Deze beginselen gelden niet alleen wanneer het slachtoffer van een met artikel 3 EVRM strijdige behandeling zelf de aangeklaagde is, maar ook wanneer het om een derde gaat.

Or. fr

Motivering

Dit amendement sluit aan op het amendement op artikel 10 over de rechtsmiddelen.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout Etat partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Amendement 21

Voorstel voor een richtlijn Overweging 21 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(21 bis) Het recht om bij het proces aanwezig te zijn, is een fundamenteel recht. Daarom kan een procedure alleen in afwezigheid van de verdachte of beklaagde worden gevoerd als de

verdachte of beklaagde uitdrukkelijk en ondubbelzinnig, en na terdege te zijn geïnformeerd, heeft afgezien van zijn recht bij het proces aanwezig te zijn, zolang hij bij de hem betreffende procedure wel wordt vertegenwoordigd. Een procedure in afwezigheid van de verdachte of beklaagde is alleen mogelijk wanneer het gaat om een delict waarop een boete staat, maar nooit wanneer het gaat om een delict waarop gevangenisstraf staat.

Or. fr

Motivering

Een procedure in afwezigheid van de verdachte of beklaagde is per definitie een inbreuk op de procedurele rechten van de aangeklaagde. Volgens de duidelijke rechtspraak van het EHRM (arrest Sejdivic/ Italië van 1 maart 2006 ; arrest Stoichkov/ Bulgarije van 24 maart 2005) is de persoonlijke aanwezigheid van de betrokkene bij diens proces een fundamenteel recht, beschermd door artikel 6, leden 1 en 2, EVRM. De gevallen waarin een vonnis bij verstek kan worden gewezen moeten dus zeer strikt beperkt blijven.

Amendement 22

Voorstel voor een richtlijn Overweging 22

Door de Commissie voorgestelde tekst

(22) Het recht van de beklaagde om bij zijn proces aanwezig te zijn, is echter niet absoluut. Onder bepaalde voorwaarden kan de beklaagde, uitdrukkelijk *of stilzwijgend*, *maar* op ondubbelzinnige wijze, afstand doen van dat recht.

Amendement

(22) Het recht van de beklaagde om bij zijn proces aanwezig te zijn, is echter niet absoluut. Onder bepaalde voorwaarden kan de beklaagde, uitdrukkelijk *en* op ondubbelzinnige wijze, afstand doen van dat recht.

Or. fr

Motivering

Men kan niet stilzwijgend afstand doen van aanwezigheid bij zijn proces.

Een procedure in afwezigheid van de verdachte of beklaagde is per definitie een inbreuk op de procedurele rechten van de aangeklaagde. Volgens de duidelijke rechtspraak van het

EHRM (arrest Sejdic/ Italië van 1 maart 2006 ; arrest Stoichkov/ Bulgarije van 24 maart 2005) is de persoonlijke aanwezigheid van de betrokkene bij diens proces een fundamenteel recht, beschermd door artikel 6, leden 1 en 2, EVRM. De gevallen waarin een vonnis bij verstek kan worden gewezen moeten dus zeer strikt beperkt blijven.

Amendement 23

Voorstel voor een richtlijn Overweging 24

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(24) Deze richtlijn moet niet de vormen en methoden, met inbegrip van de procedurevoorschriften, regelen die worden gebruikt om de gespecificeerde resultaten in verband met het recht om bij het proces aanwezig te zijn, te behalen; deze blijven een zaak van het nationale recht van de lidstaten.

Schrappen

Or. fr

Amendement 24

Voorstel voor een richtlijn Overweging 25

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(25) Bij het beoordelen of de wijze van kennisgeving voldoende waarborgt dat de betrokkene op de hoogte is van het proces, kan ook in het bijzonder worden overwogen of de betrokkene voldoende diligent is geweest de aan hem gerichte kennisgeving in ontvangst te nemen.

(25) Bij het beoordelen of de wijze van kennisgeving voldoende waarborgt dat de betrokkene op de hoogte is van het proces, moet ook in het bijzonder worden overwogen enerzijds of de autoriteiten voldoende zorg hebben besteed aan de kennisgeving aan betrokkene en anderzijds of betrokkene voldoende diligent is geweest de aan hem gerichte kennisgeving in ontvangst te nemen.

Or. fr

Amendement 25

Voorstel voor een richtlijn Overweging 26

Door de Commissie voorgestelde tekst

(26) Overeenkomstig het beginsel van de doeltreffendheid van het Unierecht moeten de lidstaten passende en doeltreffende voorzieningen in rechte instellen in het geval van schending van een recht dat door het recht van de Unie aan een persoon is toegekend. Een doeltreffende voorziening in rechte in geval van een schending van een van de in deze richtlijn vastgestelde beginselen moet, **voor zover mogelijk**, tot gevolg hebben dat de verdachte of beklaagde in dezelfde positie worden gebracht als die waarin hij zich zou hebben bevonden wanneer de schending niet had plaatsgevonden.

Amendement

(26) Overeenkomstig het beginsel van de doeltreffendheid van het Unierecht moeten de lidstaten passende en doeltreffende voorzieningen in rechte instellen in het geval van schending van een recht dat door het recht van de Unie aan een persoon is toegekend. Een doeltreffende voorziening in rechte in geval van een schending van een van de in deze richtlijn vastgestelde beginselen moet tot gevolg hebben dat de verdachte of beklaagde in dezelfde positie worden gebracht als die waarin hij zich zou hebben bevonden wanneer de schending niet had plaatsgevonden.

Or. fr

Amendement 26

Voorstel voor een richtlijn Overweging 26 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(26 bis) *De lidstaten moeten ook zorgen voor een adequaat mechanisme voor vergoeding van geleden schade in geval van inbreuk op een van de in deze richtlijn vastgelegde rechten.*

Or. fr

Amendement 27

Voorstel voor een richtlijn Artikel 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Deze richtlijn is van toepassing op natuurlijke personen die verdachte of beklaagde zijn in strafprocedures tot die procedures definitief zijn afgesloten.

Amendement

Deze richtlijn is van toepassing op natuurlijke personen **en rechtspersonen** die verdachte of beklaagde zijn in strafprocedures, **vanaf het moment waarop dezen verdacht worden of aangeklaagd, gedurende alle fasen van de procedures, en** tot die procedures definitief zijn afgesloten.

Or. fr

Motivering

Premièrement, cet amendement est en lien avec les amendements concernant les considérants 8nouveau, 9, 10 et 11.

Le droit pénal européen prévoit déjà la responsabilité des personnes morales, ainsi que des sanctions contre elles (par exemple dans la Directive 2011/92/UE du 13 décembre 2011 relative à la lutte contre l'abus sexuels et l'exploitation sexuelle des enfants, ou la Directive 2013/40/UE du 12 août 2013 relative aux attaques contre les systèmes d'information). Si le droit européen prévoit la possibilité de sanctions des personnes morales, il est essentiel de leur garantir des droits procéduraux.

En outre, cet amendement insiste pour que le droit à la présomption d'innocence s'applique dès le moment où la personne est soupçonnée ou poursuivie et à tous les stades de la procédure.

Amendement 28

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

De lidstaten zorgen ervoor dat, vóór een definitieve veroordeling, in publieke verklaringen en officiële beslissingen van overheidsinstanties **niet** wordt verwezen naar verdachten of beklaagden alsof zij zijn

Amendement

De lidstaten **treffen de nodige maatregelen om te beletten** dat, vóór een definitieve veroordeling, in publieke verklaringen en officiële beslissingen van overheidsinstanties wordt verwezen naar verdachten of beklaagden alsof zij zijn

veroordeeld.

veroordeeld *of dat anderszins de indruk wordt gewekt dat zij schuldig zijn.*

Or. fr

Motivering

Ter versterking van artikel 4 van het voorstel inzake bescherming van het onschuldvermoeden en de verplichtingen van de lidstaten.

Dit amendement is eveneens in overeenstemming met de EHRM-rechtspraak (arrest Minelli/Zwitserland van 25 maart 1983) volgens welke het onschuldvermoeden ook wordt miskend door uitlatingen de indruk wekken dat de persoon over wie het gaat schuldig is.

Amendement 29

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

De lidstaten zorgen ervoor dat passende maatregelen worden genomen in het geval van een schending van deze vereiste.

Amendement

De lidstaten zorgen ervoor dat passende maatregelen worden genomen in het geval van een schending van deze vereiste, ***en dat bij inbreuk op het onschuldvermoeden een effectief rechtsmiddel voor de verdachte of beklaagde openstaat.***

Or. fr

Amendement 30

Voorstel voor een richtlijn Article 4 – alinéa 2 bis et 3 ter (nouveau)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

De lidstaten nemen maatregelen waarbij de overheidsinstanties wordt verboden aan de media met betrekking tot lopende strafprocedures mededelingen of onthullingen te doen die tegen het onschuldvermoeden ingaan.

De lidstaten zorgen ervoor dat passende

maatregelen worden genomen in het geval van een schending van deze vereiste, en dat bij inbreuk op het onschuldvermoeden een effectief rechtsmiddel voor de verdachte of beklaagde openstaat.

Or. fr

Motivering

Op het onschuldvermoeden wordt geregeld door media en pers inbreuk gemaakt. Het is zaak dat de lidstaten adequate wetgeving uitvaardigen om dit te voorkomen en te vermijden dat overheidsinstanties al dan niet vertrouwelijke informatie of documenten met betrekking tot strafprocedures aan de media onthullen.

Amendement 31

Voorstel voor een richtlijn

Artikel 5 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de bewijslast voor de vaststelling van de schuld van verdachten of beklaagden op de vervolgende instantie rust. Dit doet geen afbreuk aan enige ambtshalve bevoegdheid van de procesrechter om feitenonderzoek te doen.

Amendement

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de bewijslast voor de vaststelling van de schuld van verdachten of beklaagden op de vervolgende instantie rust. Dit doet geen afbreuk aan enige ambtshalve bevoegdheid van de procesrechter om feitenonderzoek te doen ***en het recht van de verdediging om overeenkomstig de toepasselijke nationale regels bewijs te overleggen.***

Or. fr

Amendement 32

Voorstel voor een richtlijn

Artikel 5 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De lidstaten zorgen ervoor dat elk vermoeden dat de bewijslast naar de verdachten of beklaagden verschuift, van voldoende belang is om een afwijking van

Amendement

Schrappen

dit beginsel te rechtvaardigen en weerlegbaar is.

Om een dergelijk vermoeden te weerleggen, volstaat het dat de verdediging voldoende bewijs aanvoert om gegronde twijfel te doen ontstaan over de schuld van de verdachte of beklaagde.

Or. fr

Motivering

Omkering van de bewijslast in strafzaken is onaanvaardbaar. Het beginsel dat de bewijslast bij de aanklager ligt moet zonder meer gehandhaafd blijven.

Amendement 33

Voorstel voor een richtlijn Artikel 5 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. De lidstaten zorgen ervoor dat, wanneer de procesrechter de schuld van een verdachte of beklaagde onderzoekt en er **gegronde** twijfel bestaat over de schuld van de betrokkene, deze wordt vrijgesproken.

Amendement

3. De lidstaten zorgen ervoor dat ***in een strafprocedure twijfel altijd ten gunste van de verdachte of aangeklaagde werkt en dat*** wanneer de procesrechter de schuld van een verdachte of beklaagde onderzoekt en er twijfel bestaat over de schuld van de betrokkene, deze wordt vrijgesproken.

Or. fr

Motivering

wanneer er twijfel bestaat over de schuld van de verdachte of beklaagde, moet deze twijfel in zijn voordeel werken en moet hij dus worden vrijgesproken of ontslagen van rechtsvervolging, volgens het rechtsbeginsel « In dubio pro reo ».

Tevens moet de uitdrukking "gegronde twijfel " worden geschrapt.

Amendement 34

Voorstel voor een richtlijn Artikel 6 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Gebruikmaking van het recht om zich te onthouden van zelfbelastende verklaringen of medewerking, mag in geen geval gelden als bevestiging van de feiten.

Or. fr

Motivering

Er moet op worden gehamerd dat uitoefening van het recht om zichzelf niet te belasten en niet mee te werken, en het recht om te zwijgen, in geen geval mag gelden als bevestiging van de feiten.

Amendement 35

Voorstel voor een richtlijn Artikel 6 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3. De uitoefening van het recht om niet tegen zichzelf te getuigen of van het recht niet mee te werken, mag niet in een later stadium van de procedure tegen een verdachte of beklaagde worden gebruikt ***en mag niet worden beschouwd als een bevestiging van de feiten.***

3. De uitoefening van het recht om niet tegen zichzelf te getuigen of van het recht niet mee te werken, mag niet in een later stadium van de procedure tegen een verdachte of beklaagde worden gebruikt.

Dit laat de mogelijkheid onverlet dat in de lidstaten bij de beslissing over de op te leggen straf met de meewerkende houding van de verdachte of beklaagde rekening wordt gehouden.

Or. fr

Motivering

Het zinsdeel "en mag niet worden beschouwd als een bevestiging van de feiten" wordt geschrapt want is al opgenomen in een nieuw artikel 6 lid 2bis (nieuw).

De tweede alinea dient om rekening te kunnen houden met situaties waarin een verdachte of beklaagde in de strafprocedure wel meewerkt. De rechter kan daarmee dan bij de beslissing over de op te leggen straf rekening houden.

Amendement 36

Voorstel voor een richtlijn

Artikel 6 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

4. Bewijs dat in strijd met dit artikel is verkregen, wordt niet aanvaard, tenzij het gebruik ervan geen afbreuk doet aan het algehele eerlijke verloop van de procedure.

Schrappen

Or. fr

Motivering

Ce paragraphe a été supprimé car intégré dans l'article 10 sur les voies de droit.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unies contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unies qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Amendement 37

Voorstel voor een richtlijn Artikel 7 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. De uitoefening van het zwijgrecht kan in geen geval gelden als bevestiging van de feiten.

Or. fr

Motivering

Er moet op worden gehamerd dat uitoefening van het recht om zichzelf niet te belasten en niet mee te werken, en het recht om te zwijgen, in geen geval mag gelden als bevestiging van de feiten.

Amendement 38

Voorstel voor een richtlijn Artikel 7 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3. De uitoefening van het recht om te zwijgen mag niet in een later stadium van de procedure tegen een verdachte of beklaagde worden gebruikt ***en mag niet worden beschouwd als een bevestiging van de feiten.***

3. De uitoefening van het recht om te zwijgen mag niet in een later stadium van de procedure tegen een verdachte of beklaagde worden gebruikt.

Or. fr

Motivering

Het zinsdeel "en mag niet worden beschouwd als een bevestiging van de feiten" wordt geschrapt want is al opgenomen in een nieuw artikel 7 lid 2bis (nieuw).

Amendement 39

Voorstel voor een richtlijn Artikel 7 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

4. Bewijs dat in strijd met dit artikel is verkregen, wordt niet aanvaard, tenzij het gebruik ervan geen afbreuk doet aan het algehele eerlijke verloop van de procedure.

Schrappen

Or. fr

Motivering

Dit lid wordt geschrapt want is al opgenomen in artikel 10 inzake de rechtsmiddelen.

Il se fonde sur la Convention des Nations Unis contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unis qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Amendement 40

Voorstel voor een richtlijn Artikel 8 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2. De lidstaten kunnen voorzien in de mogelijkheid voor de procesrechter om in afwezigheid van de verdachte of beklaagde over diens schuld te beslissen, op voorwaarde dat de verdachte of beklaagde:

a) tijdig:

i) persoonlijk is gedagvaard en daarbij op de hoogte is gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces ***of anderszins daadwerkelijk officieel in kennis is gesteld***

2. De lidstaten kunnen voorzien in de mogelijkheid voor de procesrechter om in afwezigheid van de verdachte of beklaagde over diens schuld te beslissen, op voorwaarde dat de verdachte of beklaagde:

a) tijdig:

i) persoonlijk is gedagvaard en daarbij ***op duidelijke en ondubbelzinnige wijze*** op de hoogte is gebracht van het tijdstip en de

van het tijdstip en de plaats van dat proces, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststaat dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces;

en:

ii) ervan in kennis is gesteld dat een beslissing kan worden gegeven wanneer hij niet op het proces verschijnt;

of

b) op de hoogte was van het voorgenomen proces, een zelf gekozen of van overheidswege toegewezen raadsman heeft gemachtigd zijn verdediging bij het proces te voeren, en bij het proces ook werkelijk door die raadsman is verdedigd.

plaats van het proces,

en:

ii) ervan in kennis is gesteld dat een beslissing kan worden gegeven wanneer hij niet op het proces verschijnt;

en

b) op de hoogte was van het voorgenomen proces, een zelf gekozen of van overheidswege toegewezen raadsman heeft gemachtigd zijn verdediging bij het proces te voeren, en bij het proces ook werkelijk door die raadsman is verdedigd.

Or. fr

Motivering

Een procedure in afwezigheid van de verdachte of beklagde is per definitie een inbreuk op de procedurele rechten van de aangeklaagde. Volgens duidelijke rechtspraak van het EHRM is de persoonlijke aanwezigheid van de betrokkene bij diens proces een fundamenteel recht, beschermd door artikel 6, leden 1 en 3, EVRM. De gevallen waarin een vonnis bij verstek kan worden gewezen moeten dus zeer strikt beperkt blijven.

Amendement 41

Voorstel voor een richtlijn Artikel 8 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. De lidstaten mogen alleen in de mogelijkheid voorzien dat de rechter uitspraak doet over de schuld in afwezigheid van de verdachte of beklagde wanneer het gaat om een delict waarop een boete staat, maar in geen geval wanneer het gaat om een delict waarop gevangenisstraf staat.

Or. fr

Motivering

Een procedure in afwezigheid van de verdachte of beklaagde is per definitie een inbreuk op de procedurele rechten van de aangeklaagde. Volgens de duidelijke rechtspraak van het EHRM (arrest Sejdovic/ Italië van 1 maart 2006 ; arrest Stoichkov/ Bulgarije van 24 maart 2005) is de persoonlijke aanwezigheid van de betrokkene bij diens proces een fundamenteel recht, beschermd door artikel 6, leden 1 en 2, EVRM. De gevallen waarin een vonnis bij verstek kan worden gewezen moeten dus zeer strikt beperkt blijven.

Amendement 42

Voorstel voor een richtlijn Artikel 9 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 9 bis

Kwetsbare personen

De lidstaten zorgen ervoor dat bij de toepassing van deze richtlijn rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van kwetsbare personen wanneer dezen worden verdacht of aangeklaagd.

Or. fr

Motivering

Deze bepaling ter bescherming van kwetsbare personen bij de toepassing van deze richtlijn is nodig. De bepaling komt trouwens ook voor in meerdere andere richtlijnen op de routekaart voor procedurele rechten.

Amendement 43

Voorstel voor een richtlijn Artikel 10 – lid 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2 bis. Ieder bewijsonderdeel dat in strijd met de artikelen 6 en 7 is verkregen, is niet-toelaatbaar.

Motivering

Cet amendement est en lien avec les amendements proposés aux articles 6§4 et 7§4. Il se fonde sur la Convention des Nations Unies contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants du 10 décembre 1984 et son article 15 qui dispose que "tout État partie veille à ce que toute déclaration dont il est établi qu'elle a été obtenue par la torture ne puisse être invoquée comme un élément de preuve dans une procédure, si ce n'est contre la personne accusée de torture pour établir qu'une déclaration a été faite", sur l'observation générale n°20 du Comité des Droits de l'Homme des Nations Unies qui dispose qu'il "importe que la loi interdise d'utiliser ou déclare irrecevables dans une procédure judiciaire des déclarations et aveux obtenus par la torture ou tout autre traitement interdit", ainsi que sur la jurisprudence de la CEDH (arrêt de la Grande Chambre Gäfgen c. Allemagne 2005, arrêt El-Haski c. Belgique, 2012...).

Amendement 44**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 11 bis (nieuw)***Door de Commissie voorgestelde tekst**Amendement***Artikel 11 bis****Verslag**

de Commissie dient uiterlijk op ... [2 jaar na afloop van de omzettingstermijn], een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad, waarin wordt beoordeeld in hoeverre de lidstaten de nodige maatregelen hebben genomen om aan deze richtlijn te voldoen.

Motivering

Ook in andere richtlijnen van de routekaart voor procedurele rechten is deze rapportageplicht van de Commissie opgenomen.

TOELICHTING

Met instemming begroet uw Rapporteur het door de Commissie voorgelegde "Definitieve pakket - Procedurele rechten", dat drie richtlijnvoorstellen bevat, in vervolg op de drie eerste instrumenten die volgens de routekaart ter versterking van de procedurele rechten¹ werden vastgesteld. Met deze drie richtlijnen kan de laatste hand worden gelegd aan het bestaande Europese rechtsinstrumentarium op gebied van de rechten van verdediging ten behoeve van verdachten, aangeklaagden of vervolgd in strafprocedures binnen de gehele Europese Unie, die evenzovele sleutelinstrumenten zijn voor het waarborgen van een eerlijk proces in de gehele Europese Unie, en van de strikte eerbiediging van de rechten van verdediging zoals gewaarborgd door de Europese Verdragen, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM).

Uw Rapporteur kan dus instemmen met het voorstel voor een richtlijn dat de Commissie heeft ingediend *inzake de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij het proces aanwezig te zijn*. Het onschuldvermoeden is een fundamenteel recht en een essentieel beginsel dat willekeur en misbruik in strafprocedures moet verhinderen, en dat zijn kader vindt in de bescherming van het recht op een eerlijk proces, als bedoeld in artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, artikel 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsmede in het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en in Universele Verklaring van de rechten van de mens. Dit richtlijnvoorstel is des te belangrijker nu er op dit moment in vele lidstaten een achteruitgang waar te nemen valt waar het gaat om de procedurele rechten van verdachten en aangeklaagden, zoals ook het onschuldvermoeden aan erosie onderhevig is.

De rapporteur meent echter wel dat de Commissie een te minimale benadering gekozen heeft en zet vraagtekens bij de geringe ambitie van het oorspronkelijke voorstel waardoor de kans bestaat van een "neerwaartse harmonisatie" van de nationale wettelijke regelingen. Sommige bepalingen in het oorspronkelijke voorstel zijn bovendien aanvechtbaar of zelfs onaanvaardbaar, zoals overweging 17 waar sprake is van de mogelijkheid dat overheidsinstanties dwang aanwenden. Uw rapporteur wil daarom een aantal wijzigingen in het oorspronkelijke ontwerp voorstellen, die alle strekken tot betere bescherming van verdachten en aangeklaagden in Europa.

In het eerste amendement wordt allereerst onderstreept dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de Universele Verklaring van de rechten van de mens nadrukkelijker vermelding moeten krijgen.

Een tweede reeks amendementen beoogt een nadere omlijning van de werkingssfeer van de richtlijn: de personele werkingssfeer (de richtlijn moet ook van toepassing zijn op

¹ Resolutie van de Raad van 30 november 2009 over een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures (PB C 295 van 4.12.2009, blz. 1).

rechtspersonen want bij strafrechtelijke vervolging tegen een rechtspersoon moet met dezelfde integriteit te werk worden gegaan als bij natuurlijke personen, en ook op personen die als getuige worden opgeroepen of ondervraagd die in de loop van het verhoor verdachte worden of kunnen worden), de tijdelijke werkingssfeer (de richtlijn zou van toepassing moeten zijn vanaf het moment waarop iemand verdacht of aangeklaagd wordt, gedurende alle fasen van de procedures, en tot de definitieve afsluiting van de procedure) en de materiële werkingssfeer (de richtlijn moet van toepassing zijn zodra het geschil in de strafrechtelijke sfeer komt zoals door het EHRM gedefinieerd).

Een fundamentele bepaling in de voorgestelde richtlijn is voorts artikel 4, dat de verdachte of aangeklaagde moet beschermen tegen premature schuldigverklaring. De minimale formulering van dit artikel geeft evenwel onvoldoende aanwijzingen omtrent de toepassing van deze bescherming. De door uw rapporteur voorgestelde amendementen beogen een nadere precisering van de strekking van dit artikel, en van de kring van personen en instanties tot wie het verbod van openbare beschuldigingen vóór een veroordeling is gericht. Op het onschuldvermoeden wordt bovendien geregeld door media en pers inbreuk gemaakt. Het is zaak dat de lidstaten adequate wetgeving uitvaardigen om dit te verhinderen.

Het beginsel dat de bewijslast rust op de vervolgende instantie, en dat eventuele twijfel in het voordeel van de beklaagde moet werken, volgens het adagium *in dubio pro reo*, zoals vastgelegd in artikel 5, is van fundamentele betekenis voor het waarborgen van een eerlijk proces. Een regeling zoals in artikel 5, lid 2, waarbij de bewijslast in beginsel kan worden omgekeerd, in het materiële deel van een wetstekst houdt uw rapporteur voor gevaarlijk.

De in de artikelen 6 en 7 van het voorstel omschreven rechten om te zwijgen, en om zich van zelfbelastende verklaringen respectievelijk medewerking te onthouden, maken eveneens de kernelementen van het onschuldvermoeden uit. Belangrijk is dat het zwijgrecht niet slechts inhoudt dat de weigering om te praten geen delict is, maar ook dat de rechter ter terechtzitting geen enkele gevolgtrekking mag verbinden aan dit zwijgen wanneer hij over de schuld van verdachte uitspraak doet. Uw rapporteur stemt in met de artikelen 6, lid 4 en 7, lid 4, waarin als regel wordt gesteld dat bewijs dat in strijd met deze artikelen is verkregen, niet-toelaatbaar is. Dit beginsel moet worden gehandhaafd en versterkt. Ieder onderdeel van het bewijs dat is verkregen door inbreuk op het in artikel 6 bedoelde recht geen zelfbelastende verklaringen af te leggen en geen medewerking te verlenen, of het in artikel 7 bedoelde recht om te zwijgen, moet immers niet-toelaatbaar worden verklaard. Wanneer in het kader van een strafprocedure gebruik wordt gemaakt van verklaringen of bewijselementen die zijn verkregen door inbreuk op deze rechten, verliest de procedure in haar geheel automatisch de hoedanigheid van eerlijk proces.

Tenslotte is het recht om bij het proces aanwezig te zijn een fundamenteel onderdeel van het onschuldvermoeden, welk recht op dit moment in de Europese wetgeving alleen wordt beschermd in het kader van het Europees Aanhoudingsbevel en het Kaderbesluit inzake erkenning van de tenuitvoerlegging van bij verstek gewezen strafvonnissen. De voorgestelde richtlijn biedt de gelegenheid om de door deze instrumenten geboden bescherming te verbeteren en te waarborgen dat deze toekomt aan iedereen die als verdachte of aangeklaagde bij een strafprocedure betrokken raakt. Artikel 8, lid 2, handelt over de gevallen waarin een zaak in afwezigheid van de verdachte kan worden behandeld, welke gevallen zo stringent mogelijk beperkt moeten blijven.